

Faanyagok Bevezetés

Horák György
2010

Szerkezeti anyagok jellemzői

	ρ [g/cm ³]	E [GPa]	σ [MPa]	Ár [€/kg]
Acél	7,8	210	400-1000	1-3
Aluminium	2,7	80	90-500	5-10
Ólom	11,3	15	16-19	1,2-1,9
Kerámia	1,6-3,9	300	500-1500	200-1000
Műanyag	0,9-1,4	1-3	20-80	1-3
Fa	0,05-0,5-1,4	10-15	100-150	0,5-3
Gumi	0,9-2,0	0,015	30	1-3
Bőr	0,9-1,5	0,2	20-60	1,5-3
Csont	1,3	5-20	1000-20000	-

Előző betűjelek

- ρ (ró) sűrűség jele, mértékegysége: kg/dm^3 , g/cm^3 , t/m^3
- E rugalmassági modulus GPa (gigapascal)
  - Giga 10^9 milliárdszoros
- σ (szigma) szakítószilárdság Mpa (megapascal)
  - Mega 10^6 milliószoros

A fa

Erdők:

Földfelszín: ~28%

Európa: ~31%

Magyarország: ~19%

79% kitermelés

14% védelmi

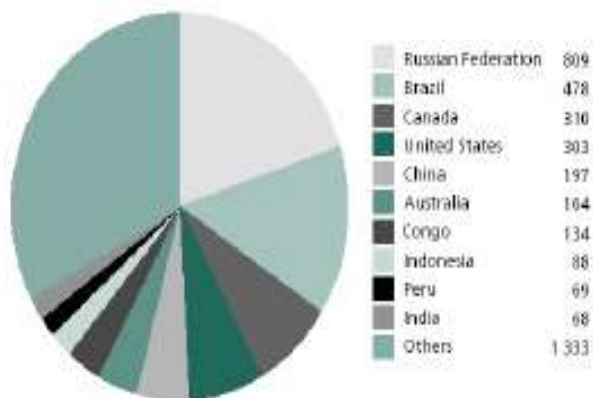
2,8% közjóléti cél

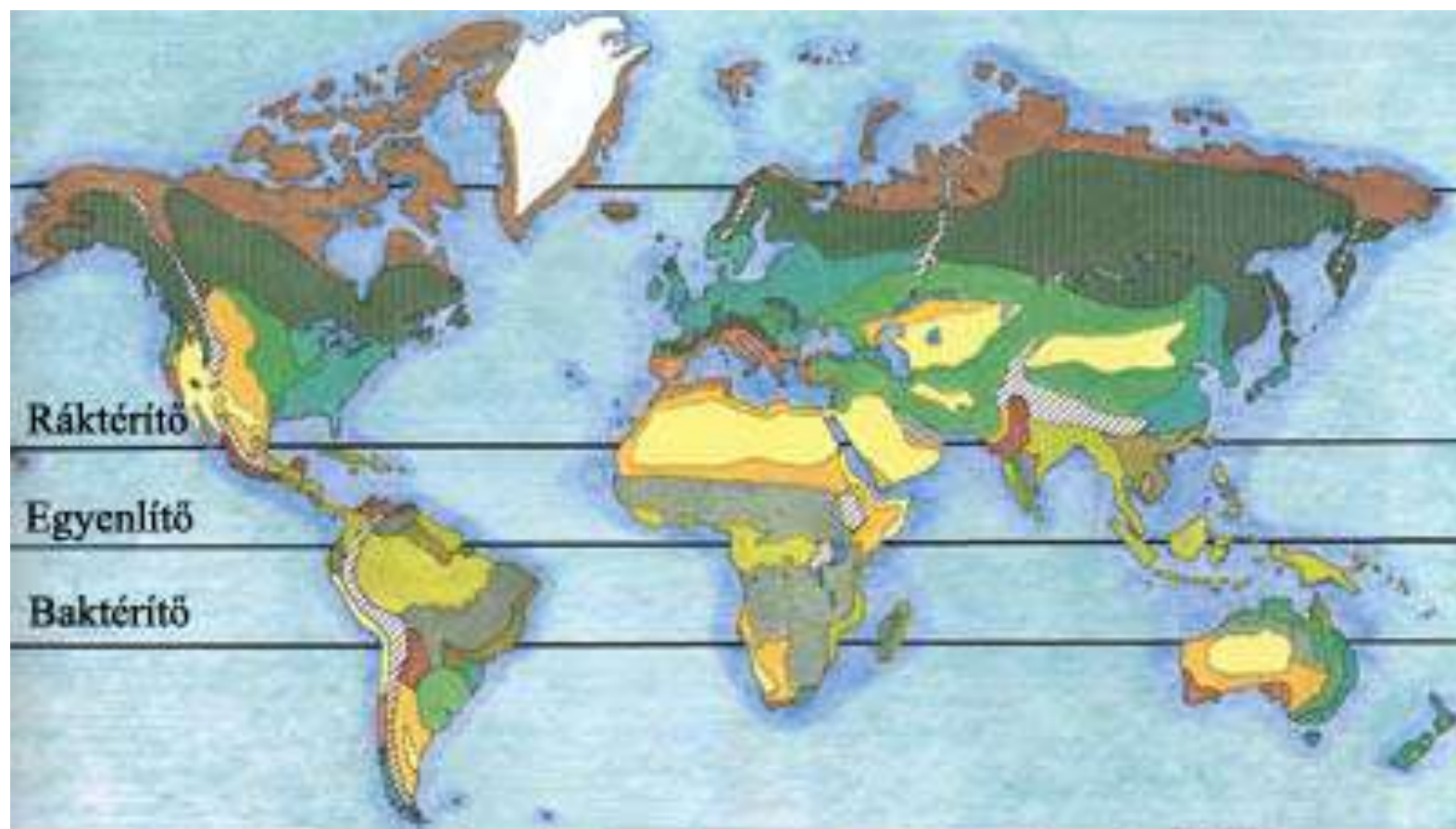
Finnország: ~70%

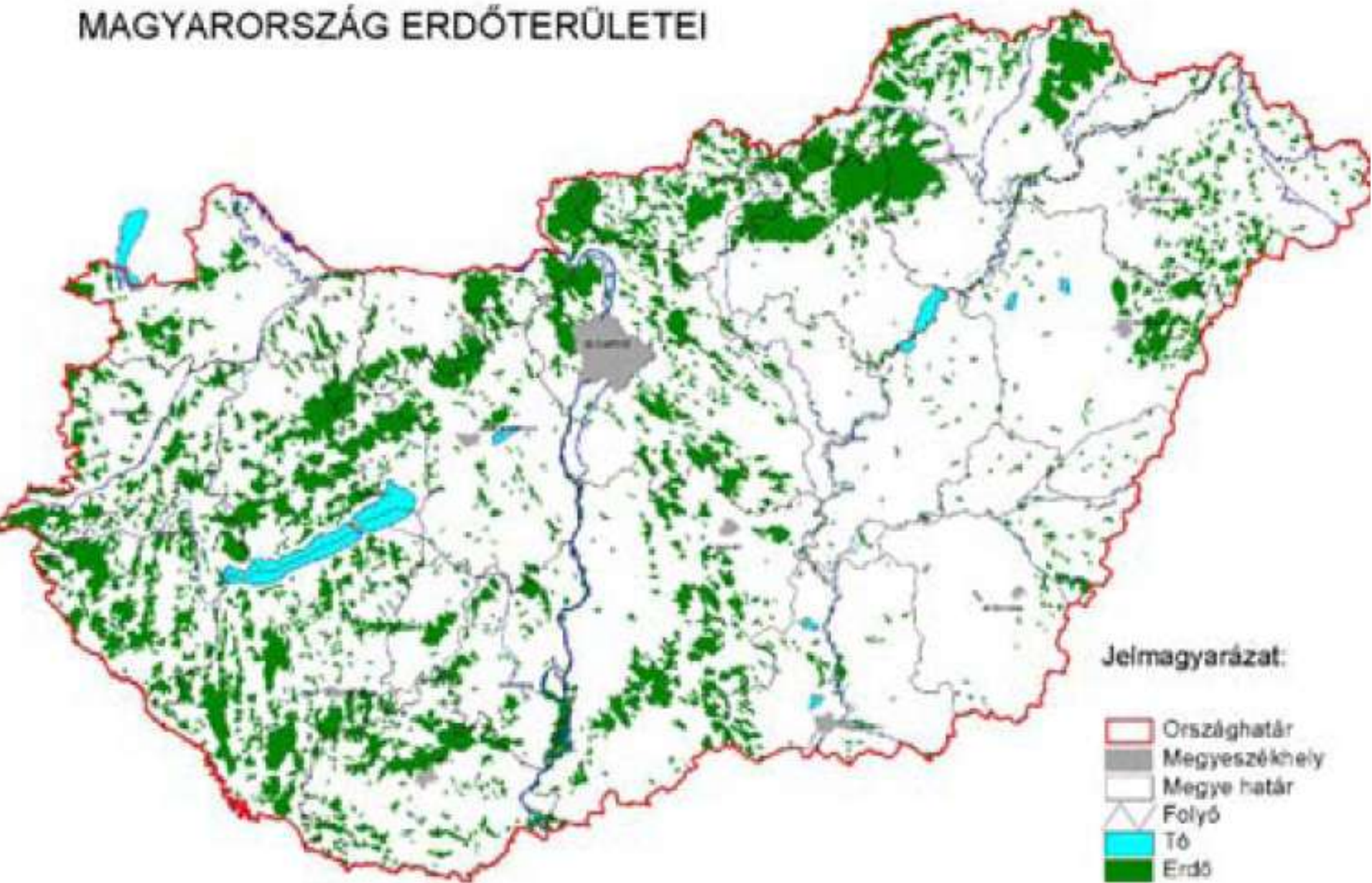
A világ fakészlete:

- A föld erdősültsége: 30 % (4 Milliárd ha; 0,62ha/fő)
- Az erdőterület 2000-2005 között évente 7.3 M ha-ral csökkent (Európában növekedett)
- Az élőfa-készlet nagysága 2005-ben: 434 Milliárd m³
- Ez a biomassza 283 Gt szenet tárol
- Az erdők összetétele: 33% fenyőfélék
67% lombos fajok
- 2005-ben kitermelt mennyiség: 2.8 Mrd m³
- ennek 40%-a tűzifa

MAGYARORSZÁG ERDŐTERÜLETEI

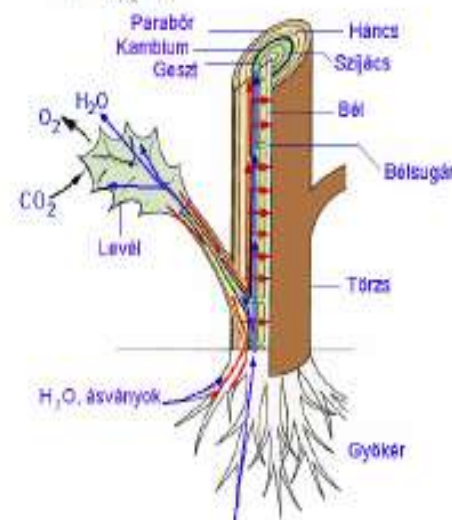

A fa felépítése

- A fa részei: gyökér (12-25%), törzs (55-90%), korona (5-20%)
- Biomassza, fitomassza
- Max. méretek: magasság: 30 – 130m
- mellmagassági átmérő: 1 – 11m
- Életkor: 100 – 6000 év
- Átlagos jellemzők vágásérett korban:

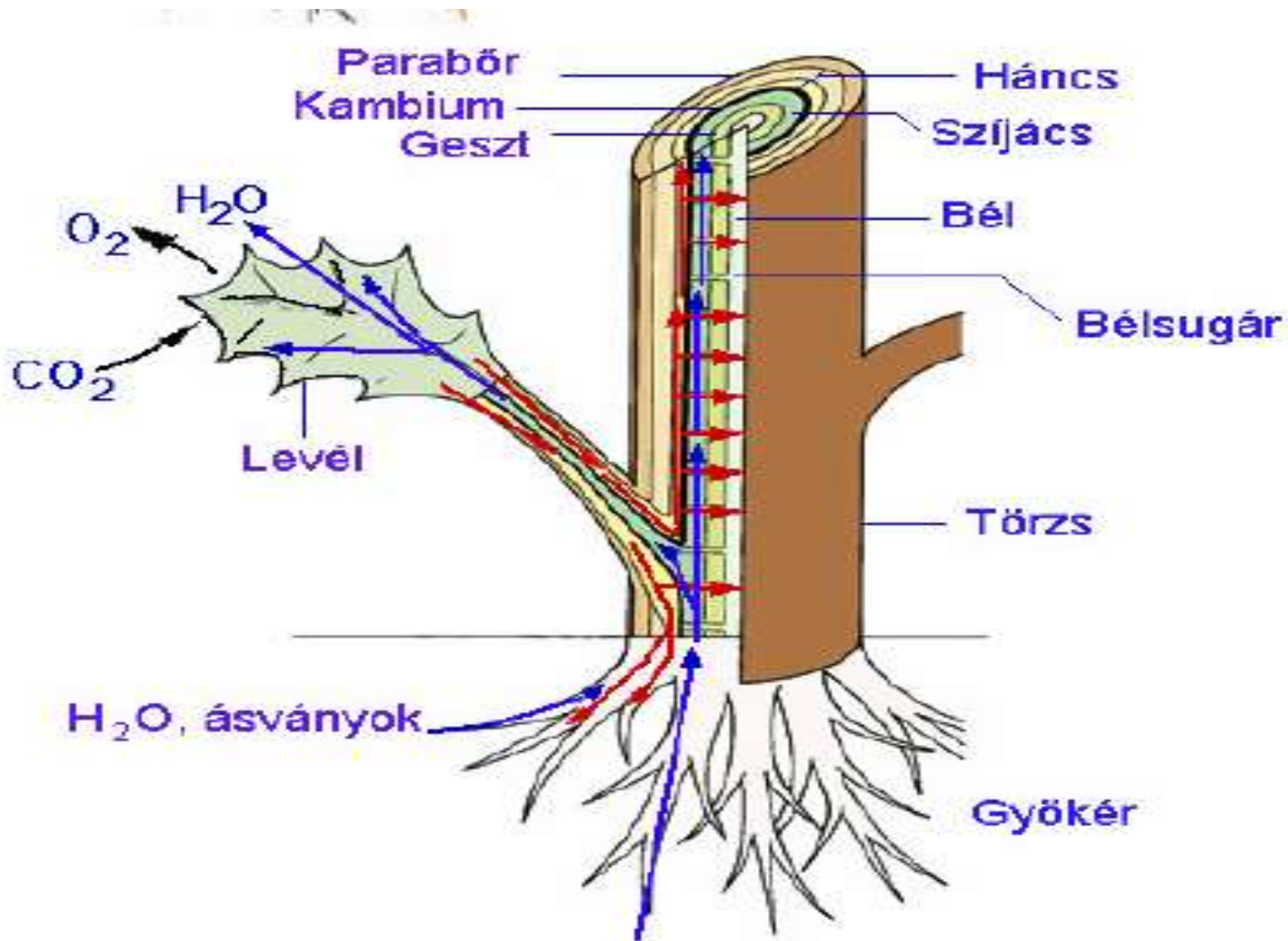

Fafaj	Kor	Magasság, m	Mellm. átm., cm
Tölgy	100	23-36	36-55
Akác	32	20-28	24-34
Lucfenyő	70	22-30	28-36
Cser	60	18-24	27-37
Óriás nyár	30	26-33	52-65

Fatörzs felépítése

A fa felhasználása

Felhasználása:

Fűrészipar
Furnér- és lemezipar,
Farost- és forgácslapipar
Cellulózipar
Vegyipar

A fa felhasználása

Fűtés: 55%
Ipari szerkezet 33%
Papiripar 12%

Import ~50%

Fakitermelés Ezer m³	2002	2003	2004	2005	2006
Föld feletti bruttó	7 013	7 086	7 095	7167	7005
Ipari fa	3 438	3 003	2 988	2804	2667
Tűzifa	2 398	2 781	2 672	3136	3246

A fa szerkezete

I. Mikroszerkezet.

- építőelemek (C, O, H, N, P, S, B, Mn, Cu, Ca, K, Mg)

Sejtfal felépül:

cellulóz (szilárd vázat alkotja, 40-50%)

lignin (szerves, 20-40 %)

hemicellulóz (átmenet, 20-35 %)

Egyéb:

gyanták, zsírok, viaszok
(víz, vagy szerves oldószer)

- Kéreg
- Háncs
- Kambium
- Fatest
  - Szijács
  - Geszt

II. Makroszkópikus szerkezet.

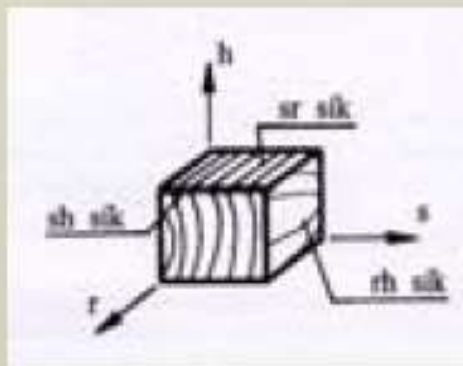
- bütüs metszet
- sugármetszet
- húrmetszet

Évgyűrű,
Edények
Gyantajáratok
Bélsugarak

Vizsgálatok

Húzó, hajlító, nyomó, csavaró, ütve hajlító.

A mechanikai tulajdonságok irányfüggők (rost, sugár, húr)!

Szilárdság: σ_r , σ_s , σ_h

Rug. modulus: E_r , E_s , E_h

Csúsz. rug. mod.: G_{rs} , G_{rh} , G_{sh}

Poisson szám: ν_{rs} , ν_{rh} , ν_{sh} , ν_{sr}

ν_{hr} , ν_{hs}

Bütü: 100%

Sugárirányú: 50/80%

Húrirányú: 50-60%

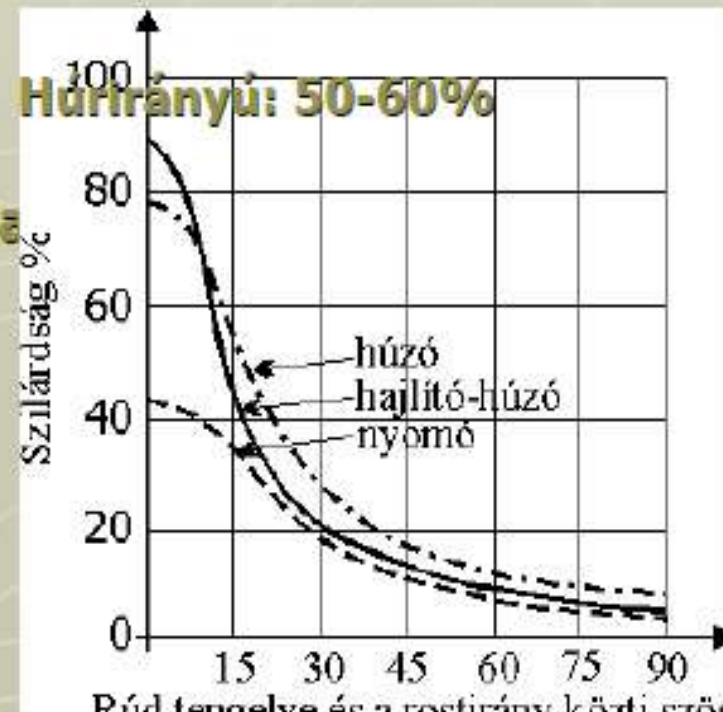
1. Keménységvizsgálat : Brinell (10mm), J

2. Hasítószilárdság vizsgálat

3. Szeg és csavarállóság

4. Súrlódási tényező

Fa-fa: 0,3-0,4 szárazon

A fa fizikai és mechanikai tulajdonságai

4. Elektromos tulajdonságok

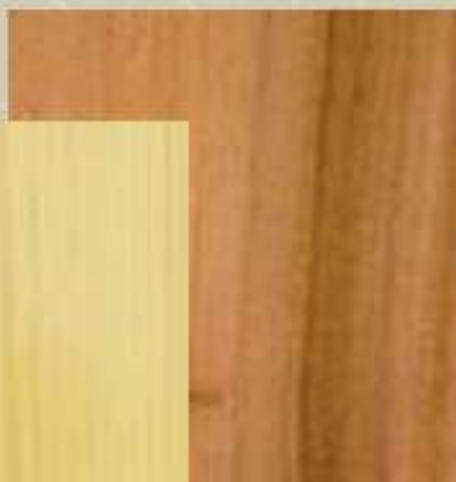
- fajlagos ellenállóképesség
- fajlagos vezetőképesség
- dielektromos állandó

5. Akusztikai tulajdonságok

- hang sebessége fában
- hangelnyelés, hangszigetelés

6. Optikai tulajdonságok

- szín
- rajzolat

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!